

XAVIER ANTON I BOFILL

Fora del cercle

Col·lecció La garlanda. Abadía Editors. Manresa (abril 2010). 268 pàgines

Sense comptar *100 anys de futbol a Ripoll* —en col·laboració amb Agustí Dalmau—, aquest és el que fa sis dels llibres de Xavier Anton que han vist la llum des del 1993. Amb el temps, l'autor ha anat perfeccionant tant seu estil com l'habilitat innata que té de construir trames complexes, d'entrelligar històries i vivències amb coherència i saber fer. Gairebé sempre utilitza ajustats tocs d'un fi humorisme, que ens fan la lectura més propera, agradívola i accessible. Avui és considerat un dels prosistes de referència a la comarca i se'l valora també més enllà del nostre àmbit. Cal deixar constància que les seves col·laboracions periòdiques a la premsa ripollesa esdevenen una alenada d'aire fresc i un magnífic exercici creatiu polític i intel·ligible.

Anton posseeix el rar do que tenen molt pocs dels que escriuen amb el propòsit d'editar. Als anys cinquanta s'implicà en la fundació del quinzenal *El Ripollès*, del qual es convertiria en un dels més assidus redactors, contribuint-hi amb articles, cròniques i contes d'innegable qualitat literària i, sobretot, amb sucosos entrevistes, que ja posaven de manifest el tremp, l'agudesia i l'àmplia capacitat d'exploració d'un publicista prometedora que anava adquirint ofici i volada.

A *Fora del cercle*, la seva última novel·la, al nostre parer assoleix el seu més alt grau d'afinament. Personatges, escenaris, accions i descripcions es creen i s'entrellacen guiats per la seva mà mestra, que ens fa endinsar en un ordit ensems subtil i intricat, tothora al servei d'una singular riquesa de matisos del llenguatge.

Observador lúcida, narrador vocacional, ha conegut de la vora algunes de les situacions que ens trasllada. També són reals certs perfils que retrata i els espais i les atmosferes que recrea i ens detalla, això sí, sota el continuat i perspicaç filtratge de la seva traça.

La trama, que transcorre en un imaginari Sant Benet de les Valls (el Ripoll que podem endevinar en anteriors obres), es ramifica en tres parts, cadascuna de les quals té una figura principal. S'entretreixeixen a través del polifacètic Ton Casagran, que actua de nexa d'unió entre les pròpies peripè-

cies i les dels altres. L'ambient ens porta a reviure els temps foscos de la postguerra, i els protagonistes arriben a ser rellevants dintre dels respectius àmbits socials, encara que com a «Adams» fora del Paradís, no hi trobin una ubicació satisfactòria. Quan per diferents conjuntures en queden desplaçats, l'aïllament i el desconcert els arrossegueu *fora del cercle*.

Un treball tan perfet i digne ha sofert, però, l'adversitat d'una revisió final no prou acurada. S'hi detecten uns petits errors de correcció i hi sovintegen les fallades tipogràfiques en la impròpia partició dels mots al final de ratlla. Aquesta fou una de les darreres publicacions d'Abadia Editors, empresa que, d'altra banda, ha tingut una lloable trajectòria, amb una més que notable i reeixida producció. La dissort del tancament ha estat la causa fonamental que el llibre no obtingués la divulgació que, sens dubte, es mereixia.

Som coneixedors que X. Anton té ara novel·lats uns contes curts en clau d'humor i temàtica d'intriga detectivesca, reprenent els que conformaven el segon apartat del volum de narracions *Reciclatge* (2001). S'emmarquen en un poble que ens remet clarament al fictici i proper Sant Benet de les Valls. Alhora està donant cos al relat de part dels records viscuts, en un intent de contrastar l'excés actual, per interessos partidistes, de recórrer a la tan invocada memòria històrica. I ho fa des de la perspectiva d'un infant que va veure passar els fets al seu Ripoll natal, acarant les remembrances personals amb allò que de gran ha entès i amb la informació rebuda —gràfica o mitjançant altres vies de comunicació. Esperem expectants que les noves aportacions apareguin per gaudir una vegada més de la creativitat, la competència i el bon gust d'un escriptor que mai no ens decep.

Florenci Crivillé i Estragués